

Xerínolis

La Cultura Popular de Gavà

Tardor de 2018 - núm 6

Aplec de SANT MIQUEL 2018 al castell d'Eramprunyà

L'AGENDA CULTURAL

Cartell de la Jornada de Cultura Popular i Tradicional

Dilluns, 10 de setembre

20h - Ofrena floral popular (Pl. Tarradellas) - *Cia. General del Foc, Castellers de Gavà i Grallers de la Font Gropa*

Dimarts, 11 de setembre

Diada Nacional de Catalunya
11h - Ofrena floral institucional (Pl. Tarradellas) - *Castellers de Gavà, Esbart Brugués, Bastoners de Gavà, Grallers de la Font Gropa i Grallers l'Anguila*

Dissabte, 15 de setembre

17:30h - Jornada de Cultura Popular i Tradicional (Parc de la Torre Lluc) - *Entitats Xerínolis*

Dissabte, 22 de setembre

18h - Diada bastonera (Castelldefels) - *Bastoners de Gavà*

Dissabte, 29 de setembre

18h - Diada castellera (El Serrallo, Tarragona) - *Castellers de Gavà i Grallers de la Font Gropa*

Diumenge, 30 de setembre

Aplec de Sant Miquel
13h - Taller de Bastons (Castell d'Eramprunyà) - *Bastoners de Gavà i Grallers de la Font Gropa*
13:30h - Exhibició castellera (Castell d'Eramprunyà) - *Castellers de Gavà i Grallers de la Font Gropa*

Diumenge, 14 d'octubre

12h - 2n Memorial Jordi Calatayud (Pl. Tarradellas) - *Castellers de Gavà, Xiquets del Serrallo i Grallers de la Font Gropa*

Diumenge, 21 d'octubre

12h - 6a Diada dels Castellers de Gavà (Pl. Tarradellas) - *Castellers de Gavà, Xiquets de Cambrils, Castellers de Sant Adrià i Grallers de la Font Gropa*

Diumenge, 28 d'octubre

12h - Diada castellera (Sant Feliu de Llobregat) - *Castellers de Gavà i Castellers de Sant Feliu*
12h - Dansa catalana (Montserrat) - *Esbart Brugués*
Més actes a www.xerínolis.cat

SUBSCRIU-TE!

Vols rebre la Revista Xerínolis a la teva bústia electrònica? És fàcil, ràpid i gratuït!

Només has d'enviar-nos un correu electrònic amb la paraula 'ALTA' a l'assumpte del correu. No necessitem més dades, perquè ens comprometem exclusivament a informar-vos sobre la Cultura Popular de casa nostra.

Si vols donar-te de baixa, escriu-nos un correu amb la paraula 'BAIXA'.

info@xerínolis.cat

EDITORIAL

Activitats extraescolars

El mes de setembre sol ser un mes de molta intensitat. La Diada Nacional de Catalunya sol obrir la temporada per a moltes entitats de cultura popular. També se celebren les festes de la Mercè i de Santa Tecla. I no ens descuidem del nostrat Aplec de Sant Miquel, que enguany es vincula al 150è aniversari del naixement de Pompeu Fabra. Però també és un mes actiu en altres àmbits... El 12 de setembre donarà inici al nou curs escolar i la tornada al cole sempre va acompanyada d'unes rutines

que les famílies reconeixeran de seguida: matrícules, llibres de text, material d'aula... I activitats extraescolars!

I és aquí on entren les entitats de cultura popular. La Rambla, en particular, i les parets del municipi, en general, s'omplen de cartells anunciant escoles de dansa o música. Però és menys freqüent trobar els seus homòlegs d'entitats de cultura popular. Potser és que les concebem com una activitat secundària, menys important que les classes de piano o d'anglès, però si nosaltres

mateixos no canviem aquesta mirada, què ens fa pensar que el nostre públic ho farà?

La publicitat ho és tot en un municipi amb una oferta tan àmplia com Gavà. Quantes desenes de clubs esportius (sense comptar l'esport escolar) n'hi ha? I acadèmies de dansa, música o llengües estrangeres? Les entitats de cultura popular són només una ínfima part de l'oferta. La clau, si se'ns permet, és oferir una activitat de qualitat. La resta, com sempre, anirà de boca en boca.

Sardinada dels Castellars de Gavà

L'1 de setembre va ser el da escollit pels Castellars de Gavà per a celebrar la seva sardinada popular. A banda de poder triar entre diferents àpats, els assistents van poder gaudir del concert de 'Sobra la Marcha'.

Sant Pere, ofici solemne i Ball de Rams

El dia de Sant Pere començava amb la missa solemne oficiada per mossèn Xavier Ribas. Com ja és habitual, l'Esbart Brugués va oferir dues danses durant l'ofertori: el punta i taló, i la Moixiganga d'Algemesí,

coreografiada pel David Martínez. També hi va intervenir la Coral Sellarès.

Acabada la missa, la plaça de l'Església es va omplir de gent que sortia de l'ofici o bé que venia exclusivament a veure —o a ballar— en la segona edició del Ball de Rams. Igual que l'any anterior, el sol va fer acte de presència i el nombrós públic es va resguardar a la banda del Col·legi Immaculada Concepció, fet que va empènyer els balladors a

modificar la passejada inicial per tal de poder saludar el públic convenientment.

En el Ball de Rams d'enguany hi van participar una quarantena de persones, equipades amb el vano i el ram, que es podien adquirir per un preu de 10€ a la porta de l'església. L'acte cloïa amb el 'Ball de Rams' de la Trinca, un vals-jota al qual es va afegir una part del públic que no havia participat del Ball de Rams popular.

Gavà estrena una nova entitat de música tradicional, els Grallers de la Font Groga

Deuen el seu nom a la font inaugurada el 1920 i que va permetre que molts gavanencs s'abastessin d'aigua, ja que aleshores no hi havia canalitzacions fins a les cases. La Font Groga sempre ha estat un emblema del barri gavanenc de les Colomeres.

La seva estrena oficial va ser l'1 de juliol, acompanyant els Castellars de Rubí durant la seva Festa Major.

Des de llavors, han actuat també amb els Castellars de l'Adroc i amb la Colla Jove Xiquets de Vilafranca, amb qui van visitar la població nord-catalana d'Osseja.

Els Bastoners de Gavà piquen un cop més al Raval de Barcelona

Com ja és habitual, els Bastoners de Gavà van participar a la Diada Bastonera del Raval, emmarcada a la celebració de la Mare de Déu

del Carme.

Les colles participants van ser els Bastoners del Raval, de Gavà, de Gràcia, del Clot, de Sant Cugat, els Picacrestes del Prat i les Bastoneres Blaves de Granollers.

La diada discorre per les Rambles de la capital catalana, la qual cosa fa congregar nombroses persones al voltant dels balladors durant tot el recorregut.

Les matinades van obrir el cap de setmana de Festa Major

Les campanes de l'església de Sant Pere van donar el tret de sortida de les matinades a les 9 del matí. Els Grallers l'Anguila i els seus convidats d'Esplugues de Llobregat van obrir així un cap de setmana ple d'activitats de cultura popular.

El recorregut, ja clàssic, va pujar pel carrer Rectoria i va enfilar el carrer de Sant Pere. Grallers i timbalers van fer pauses amb peces de lluíment a la pl. de la Pagesia i a la pl. Major. Tot seguit, van seguir pel carrer dels Màrtirs del Setge de 1714 fins a la pl. de Josep Tarradellas, on van tornar a lluir-se en mig de la Fira Medieval. El recorregut va seguir Rambla amunt va finalitzar al carrer del Centre. Les matinades són una tradició

molt arrelada a les comarques tradicionals castelleres. Era costums que el dia de l'actuació castellera de festa major, els grallers de la població passegessin pel poble a la sortida del sol anunciant la jornada castellera. Els veïns, en senyal d'agraïment, oferien beguda i menjar als músics. A Gavà, coincideixen també amb la diada castellera local, que va ser aquella mateixa tarda, organitzada pels Castellars de Gavà.

Nova Jornada de Cultura Popular

Dissabte, 15 de setembre, el Parc de la Tore Lluç acollirà una nova edició de la Jornada de Cultura Popular i Tradicional de Gavà.

L'acte comptarà amb la participació de les diferents entitats Xerínolis i, igual que a l'edició de l'any passat, prepararan una sèries de proves per a conèixer encara millor la nostra cultura. Hi haurà animació i música en directe.

La cercavila Xerinelis fa tremolar Gavà

La cercavila Xerinelis va ser l'acte estrella de la cultura popular per Festa Major. Els Barons d'Eramprunyà, que feien 25 anys, van obrir la comitiva amb els portadors de l'Agrupació de Cultura Popular de Castelldefels. També, el

Kalamot, la Bruguers i els gegants dels més petits, amb l'Agrupació de Gegants i Gegantons, que van ballar al so dels Grallers l'Anguila.

Tot seguit, els Castellars de Gavà, que van alçar diferents pilars durant el recorregut.

La campana de Sant Pere era el següent element, amb l'AEiG Roc del Migdia i acompanyats per un segon grup dels Grallers l'Anguila.

L'Esbart Brugués, amb les diferents seccions, van ballar el

Patatuf i la Polca d'Ours.

Seguidament, els Bastoners de Gavà amb el grup de gralles Ginjolars, els timbalers de l'Esplai el Mamut amb el seu gegantó; la Pepa, de la Companyia General de Foc, que va remullar el públic; i els Sonaquetomba, que tancaven la cercavila.

Els mateixos van començar el lluïment a la Torre Lluc, contagiament el nombrós públic assistent. Just després, els Barons d'Eramprunyà van

estrenar una nova peça musical pels seus 25 anys. També en van estrenar la campana de Sant Pere i l'Esbart Brugués. Al final, entitats i públic van participar del ball final, el Xerinelis, que acabava amb una remullada de la Pepa.

'+ fusió', el concert de La Igualtat

L'Espai Maragall va acollir diumenge, 8 de juliol, el tradicional concert d'estiu. Enguany, van optar per un format diferent i van comptar amb la Cobla Berga Jove i l'Esbart Brugués.

La coral gavanenca va oferir un repertori de diferents estils.

L'Esbart Brugués, va ballar les Majorales d'Horta de Sant Joan, el Ball de Rams i els Ballets de Gavà, estrenats per a l'ocasió.

Segona part de la temporada pels Castellars de Gavà

Els Castellars de Gavà han signat una primera part de la temporada prometedora. Si bé van necessitar un parell de diades per tal de començar a descarregar les primeres construccions a plaça, el ritme ha anat en cescendo des de llavors.

Les dues últimes actuacions abans del descans d'agost han estat per Sant Pere (p4, 3d6a, 5d6c, 4d6a, p4, p4s) i a Cambrils (p4, 3d6, 3d6a, p4s, p4).

Si comparem aquests resultats amb les diades anteriors, és fàcil veure que els de la camisa blava han fet bona feina, però encara podem veure noves construccions, com ara la torre de 6 (desmuntat en dues ocasions), el 5 de 6 (que només han aconseguit carregar enguany) o el pilar de 5 (que encara no han intentat).

La confiança de la canalla anirà guiant els primers passos en aquesta segona part de la temporada.

Cercavila d'aigua i correfoc amb la Cia. General del Foc

La Cia. General del Foc va organitzar una nova cercavila d'aigua per festa major. Igual que al conte del flautista d'Hamelín, la Pepa i els Mamuts de Viladecans van baixar pel carrer de Salvador

Lluch arrossegant cada cop més canalla equipada amb diversos estris per a llançar aigua. La festa va continuar per Rectoria fins a la pl. de l'Església, on el públic es va remullar durant una bona estona.

Al vespre, van celebrar el correfoc amb una fita important, ja que el Lleó Brumot feia 20 anys. A les 20h, va començar la Tabalada, amb la percussió de l'Esplai el Mamut i les colles convidades. El correfoc va

començar llavors, primer amb els petits i, tot seguit, amb les bèsties i els diables adults.

El Brumot va estar acompanyat per l'Anguila Murtrassa, el Mussolet i la Pepa, també portades per la Cia. General del Foc, però també pel Drac Pepitu de Sant Boi, la Gralla de Foc de Granollers, les puces del Caramot i el Tallot del Vendrell, el Duc de les Roquetes, així com els diables d'Agramunt, de Palau de Plegamans i de Tortosa.

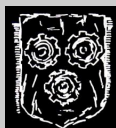
Trobada gegantera a Begues

Hi van participar els Gegants de Begues, l'Agrupació de Gegants i Gegantons —amb el Kalamot, la Bruguers, alguns gegantons i els Grallers l'Anguila— i els Gegants Manotes de Tro.

LES ENTITATS PARLEN...

Dels Marc a Pompeu Fabra

**CENTRE
D'ESTUDIS
DE GAVÀ**

Josep Campmany i Guillot
(Centre d'Estudis de Gavà)

Ara fa 600 anys, una nova dinastia reial regnava a Catalunya, els Trastàmara. Aliens a l'autogovern català, volien imposar una monarquia autoritària. El 12 de febrer de 1418, a Molins de Rei, una gran junta de cavallers, nobles i representants de ciutats va aixecar la bandera d'oposició a les formes de govern propugnades pel nou monarca, Alfons el Magnànim, i exigí una convocatòria urgent a Corts. A la junta de 1418, i en les posteriors Corts catalanes, hi tingué gran protagonisme

Jaume Marc de Barcelona (cosí de Lluís Marc d'Eramprunyà). A les Corts, el rei claudicà, es garantí el català com a llengua d'ús preferent a l'administració reial, es prohibí als forasters a càrrecs oficials i s'aprovà la disposició que instaurava de forma legal i jurídica el control del Parlament sobre els actes reials. Per garantir-ne el compliment i investigar quins funcionaris reials havien vulnerat les lleis catalanes i sancionar-los, la Generalitat escollí Jaume Marc. Els Marc no només van donar glòria i

esplendor a les lletres catalanes, sinó que també van fer política, defensant la terra i la llengua dels abusos del poder reial.

500 anys després, a la Catalunya renaixent de 1918, política i llengua tornaven a anar de bracet a través de l'Institut d'Estudis Catalans fundat per la Mancomunitat. Va ser en aquest marc que Pompeu Fabra, enginyer de formació, va rebre l'encàrrec d'endreçar la llengua d'Ausiàs Marc [...]

Segueix la lectura **aquí**

ENTITATS DE CULTURA POPULAR A GAVÀ

Agrupació de Gegants i Gegantons

Entitat portadora dels gegants i gegantons de la ciutat.

web: gegants.gava.ppe.entitats.diba.cat

e-mail: gegantons.gava@gmail.com

Companyia General del Foc

Colla de diables, portadora de les bèsties i la comparsa de verdures.

web: ciageneraldefocgava.wixsite.com/cia-gava-foc

e-mail: ciageneraldefocgava@gmail.com

Grallers de la Font Gropa

Colla de gralles i timbal dedicada a l'acompanyament musical.

e-mail: grallersdelafontgropa@gmail.com

AEiG 'Roc del Migdia'

Entitat dedicada a l'escoltisme i portadora de la campana de Sant Pere.

web: rocdelmigdia.gava.ppe.entitats.diba.cat

e-mail: rocdelmigdia@escoltesiguies.cat

Esbart Bruguers

Grup dedicat a la difusió de la dansa d'arrel catalana.

e-mail: esbartbruguesdegava@gmail.com

Grallers l'Anguila

Grup de música tradicional. Disposa d'una escola pels més menuts.

e-mail: grallerslanguiladegava@gmail.com

Bastoners de Gavà

Colla bastonera de la ciutat.

web: bastonersdegava.cat

e-mail: contacte@bastonersdegava.cat

Esplai El Mamut

Entitat dedicada al lleure i portadora del Drac Món. Disposen de grup de percussió.

e-mail: mamut@fundesplai.org

Sonaquetomba

Grup de timbalers i percussió.

web: sonaquetomba.blogspot.com.es

e-mail: sonaquetomba@gmail.com

Castellers de Gavà

Els castellers de la vila, hereus dels Xiquets d'Eramprunyà.

web: castellersdegava.cat

e-mail: castellersdegava@gmail.com

Gavà - Flama i Caliu de Sardana

Entitat dedicada al cultiu i ensenyament de la sardana.

Unió Muntanyenca Eramprunyà

Entitat excursionista i portadora de la Cuca Mallola.

web: www.umegava.org

e-mail: umegava@gmail.com

APRÈN AMB XERINOLIS

11 de setembre de 1922

Poques persones sabran que el 1714 les tropes borbòniques van assolar també la riba dreta del Llobregat i van protagonitzar diverses trobades violentes amb els sometents i les unitats de l'exèrcit català acantonades a la zona. En el transcurs d'una d'aquestes accions armades, les tropes enemigues van envoltar, assetjar i cremar una masia de Gavà. Uns mesos després, en un altre atac, van perseguir pagesos desarmats fins a l'ermita de Bruguers. Allà, l'exèrcit va capturar i executar els que s'hi havien refugiat a l'interior.

Aquests fets van motivar que el 11 de setembre de 1922, els gavanencs modifiquessin el nomenclàtor local. Així doncs, l'antic carrer Nou va passar a denominar-se carrer dels Màrtirs del Setge de 1714, nom que manté a l'actualitat.

La commemoració i canvi de nom es van fer enmig d'una gran festa popular. A 2/4 de quatre de la tarda, obria l'acte la societat coral La Igualtat, dirigida pel mestre Novi. Tots seguit, L'Esbart Folklore de Gavà i de Catalunya, dirigits ambdós pel folklorista Joan Rigall, van oferir un espectacle dividit en tres parts amb l'acompanyament musical de la Cobla la Principal del Bages.

Durant la primera part, l'EF de Catalunya va presentar el Ball de Cascavells de Sant Mateu, la Contradança d'Alentorn, el Rotllet d'Alinyà, el Ball enrobat de Castellciutat, el Ball pla d'Alinyà i el Ball dels Nans de Berga. Totes elles, recollides pel Joan Rigall.

Seguidament, la canalla de l'EF de Gavà va executar uns exercicis rítmics, que havia posat de moda el mestre Joan

Llongueres i que avui encara són vigents gràcies a la tasca de l'Escola de Música Joan Llongueres, fundada originalment per ell mateix amb el nom d'Institut Català de Rítmica i Plàstica el 1913. Després dels exercicis rítmics, van presentar l'Eixida, una dansa típica del Tararot de Tàrraga, recollit pel mateix Rigall.

La tercera part del programa requeia novament sobre l'EF de Catalunya, que va interpretar la Dansa de Castellterçol, l'Hereu Riera del Pallars i el Ball de les Gitanes del Vallès, a l'estil de Sant Vicenç de Castellar del Vallès.

Totes les danses del programa es basaven en els reculls que havia fet el propi Joan Rigall, excepte l'Hereu Riera, que pertanyia al recull del folklorista Enric Vigo. Aquesta dansa va ser interpretada per la nena Isabel Estorch.